

Stockholms
stad

Årstabergs förskolor

Tjänsteutlåtande
Dnr: HÅ 2023/643

Handläggare
Lena Berg
Telefon:08-508 23 235

Till
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2024-03-21

Verksamhetsberättelse 2023

Årstabergs förskolor

Årstabergs förskolor

start.stockholm

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	3
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	3
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	3
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	4
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	9
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	11
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	11
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	13
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	14
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	14
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	16
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	19
Uppföljning av ekonomi	20
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget	20
Investeringar	20
Medel för lokaländamål	20
Övrigt	20
Systematiskt kvalitetsarbete	20
Redovisning av synpunkter och klagomål	20
Övrigt	22

Sammanfattande analys

Kvalitet- och utvecklingsarbete

Det har varit viktigt och är viktigt att enheten håller i och håller fast vid det som påbörjats och pågår i och med att det kom en ny rektor i början av året och mitt i pågående läsår. Årshjulet och Utbildningsplanen fortgår. I och med arbetet med att hålla i och hålla fast så har vi arbetat med att fördjupa arbetet kring de fokusområden som råder. Det tenderar förståelse och fördjupat lärande hos både pedagoger och barn. Arbetet med att använda oss av skolverkets modul Tillgänglig förskola har startats och kommer att fortgå. Enheten har format sin egen agenda med inspiration och stöd av skolverkets moduler. Startade till höstterminens början och kommer att fortsättas med.

Kompetensutveckling

Enheten har ett väl uppbyggt mötes forum för kollegialt lärande i form av olika nätverksgrupper där syftet är att fördjupa sina kunskaper inom våra fokusområden Social Hållbar utveckling och Tillgänglig förskola. Enheten har även ett fördjupningsområde detta läsår som är Estetiska uttrycksformer.

Förskollärarna på två av våra förskolor i enheten har deltagit i stadsdelens utbildning i ledarskap.

Agenda 2030

I enhetens Utbildningsplan framgår att Hållbar Utveckling och Agenda 2030 är ett fokusområde för hela läsåret. Pedagogerna skriver undervisningsplaner och genomför projekt med barnen utifrån detta fokusområde. Inspiration och kunskap ges i de olika mötesforumen. Arbetet följs upp kontinuerligt av ledningsgruppen.

Kockarna har tagit fram en handlingsplan utifrån stadens måltidsstrategi. Det handlar om att minska matsvinnet, använda mer ekologiska produkter men också öka medvetenheten kring klimatpåverkan kopplat till inköp.

Medarbetarnas delaktighet

På enhetens planeringsdag i augusti genomfördes en genomgång av T 2 tillsammans med medarbetarna.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

— Ingen

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	29,5 %	1,1 %	28,4 %	39,2 %	33 %	33 %	VB 2023
Analys Vi har en förskollärare per avdelning. Det är vad ekonomin tillåter. genom att ha en förskollärare per avdelning säkerställer vi det pedagogiska ansvaret på respektive avdelning.							
  Antal barn per grupp	18,3 barn/avd.			17,7 barn/avd.	15	15	VB 2023
Analys Det är nödvändigt med större barngrupper om vi ska kunna hålla budget							
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5,37 st			5,21 st	4,9	4,9	VB 2023
Analys Vi har en hög bemanning och kommer säkert att ligga på precis gränsen vid 5 barn /anställd. Ekonomi styr och kräver att vi har fler barn i grupperna för att hamna i balans.							
  Förskollärartäthet	18,2 st				15,5 st	15,5	VB 2023
Analys Vi har en förskollärare per avdelning. Barngruppens storlek styrs av ekonomin.							

Nämndmål: Alla barn i förskolan stimuleras och lär utifrån sina förmågor i en utbildning med likvärdig och tillgänglig lärmiljö

— Ingen

Beskrivning

Målet nås genom att utbildningen bedrivs i likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer som uppmuntrar till kommunikation, lek och utforskande. Social, pedagogisk och fysisk miljö skapar tillsammans förutsättningar för barns lärande och utveckling. Språkutvecklande arbete ligger som ett raster över hela utbildningen. Rektor leder och samordnar det pedagogiska arbetet och organiserar de strukturella förutsättningarna för utbildningen. Förskolläraren ansvarar för att undervisning bedrivs i enlighet med målen i läroplanen. Arbetslaget genomför utbildningen utifrån sina respektive uppdrag.

Gemensamt framtagna stöddokument anger riktning för utbildningen och undervisningen inom prioriterade områden som likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer, språk, digitalisering, kultur, måltider och fysisk aktivitet.

Förväntat resultat

Utbildningen ger varje barn förutsättningar att utveckla:

- Nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära
- Ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen utforma och genomföra kompetenshöjande insatser för förskollärare och arbetslag i pedagogiskt ledarskap utifrån läroplansuppdraget.	2023-01-01	2025-06-01	
 Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen utreda hur arbetet med läroplansmålen under hela förskoleperioden kan utvecklas.	2023-01-01	2023-12-31	
 Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska fortsätta utveckla sina läsmiljöer och lärmiljöer med fokus på drama, musik, berättande och skapande.	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Arbetet fortgår enligt planering och utvecklas ständigt. I enhetens Estetgrupp utmanas pedagogerna med kollegialt lärande vilket bidrar till utvecklande och utmanande läs och lärmiljöer.			

Enhetsmål: Alla barn i Årstabergs förskolor möts av lärmiljöer där organisation/struktur, material och pedagogernas förhållningssätt återspeglar läroplanens intentioner

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla barn i Årstabergs förskolor;

- har tillgång till enhetens basmaterial och tilläggsmaterial anpassat efter barngruppens behov och intressen.
- har tillgång till stimulerande, utmanande och tydliga lärmiljöer som underlättar arbetet med grupper i gruppen samt främjar leken, kreativiteten och det lustfyllda lärandet.
- har rätt till arbetsro och ett lugn där våra strukturer och vår planering hjälper oss att skapa ett bra flöde över dagen.

Alla barn i Årstabergs förskolor;

- utmanas och utvecklas i språk och kommunikation.
- erbjuds dagliga möjligheter till läsning och har tillgång till kvalitativ litteratur.
- får möta en interkulturell verksamhet.
- Alla flerspråkiga barn utmanas i sin flerspråkighet.
- Alla pedagoger är "språkande pedagoger" och utvecklar högläsning och samtal om text.

Alla barn i Årstabergs förskolor;

- inspireras och utmanas i sitt matematiska och logiska tänkande.

- får genomföra naturvetenskapliga experiment.
- erbjuds bygg – och konstruktionslek både ute och inne.
- får genomföra olika tekniska experiment.
- utvecklar sin kreativitet och sin skapande förmåga med olika material och tekniker i våra ateljéer.

Alla barn i Årstabergets förskolor;

- erbjuds daglig utevistelse där grovmotorisk utveckling och rörelse stimuleras.

Alla barn i Årstabergets förskolor;

- erbjuds en näringsriktig och varierad kost.
- ökar sin förståelse för det ekologiska tänkandet med hållbar utveckling bl a genom att vi serverar mat med i huvudsak ekologiska produkter och att vi är förebilder gällande återvinning och sopsortering samt har en kemikaliefri förskola.

Alla barn i Årstabergets förskolor;

- ges möjlighet att genom digitalisering öka och utvidga sitt lärande.
- får ta del av enhetens basappar.
- får sitt lärande synliggjort genom pedagogisk dokumentation och lärloggar i Skolplattformen.

Alla blivande skolbarn

- erbjuds avslutningssamtal inför skolstart.
- erbjuds skolförberedande verksamhet på den egna förskolan och i enhetens gruppträffar.

Analys

Det finns ett gediget basmaterial på alla hemvister och även lärmiljöer som fungerar väl och stödjer barnens lärande. Vi arbetar med grupper i gruppen och har tydliga strukturer som revideras kontinuerligt.

Vi har ett årshjul som vi följer vilket gör att det mesta genomförs.

Den utbildningsplan med fokus- och fördjupningsområden som arbetats fram har hjälpt pedagogerna att hålla rätt fokus och vårt systematiska kvalitetsarbete med kontinuerliga uppföljningar bidrar till att det vi föresatt oss blir genomfört.

Vi arbetar projektinriktat där vi utgår ifrån vår utbildningsplan med fokusområden. Projektprocessen bygger sedan på barnens nyfikenhet, engagemang, erfarenheter och görande och kan på så sätt mynna ut i olika banor. Ett av våra fokusområden har varit hållbar utveckling och för att tydliggöra detta har våra kreativa och engagerade pedagoger tillsammans med barnen på olika sätt skapat förståelse för vår värld, natur och medmänsklighet. Hur tar vi tillvara på våra resurser, hur är vi mot varandra, vad tar allt skräp vägen, hur är vi rädda om vår miljö? Projekten har handlat om superhjältar, om hur vi hushåller med vårt material, hur vi är mot varandra, hur vi tar hand om skräp. Men också om att våga prova, våga säga, våga tycka. Att använda böcker att ta reda på fakta men också att få

falla in i fantasins värld genom litteraturen.

Vi kan tydligt se att barnen, genom att de får reflektera, vara med och utveckla, fundera, tycka till så har barnen fått en djupare förståelse för hållbarhet.

Nämndmål: Alla barn i förskolan utvecklar sin förståelse för grundläggande demokratiska värden i en inkluderande utbildning

— Ingen

Beskrivning

Målet nås genom att förskolans arbete med normer och värden präglas av barnkonventionens intentioner i en inkluderande utbildning för alla barn. Utbildningen skapar likvärdiga möjligheter för alla barn att uttrycka sina tankar och åsikter för att ha inflytande över sin vardag. Utbildningen är trygg och säker, riktlinjerna i Säker förskola, där arbetet med Aktiva åtgärder är en del, är vägledande i det arbetet. Rektor säkerställer att alla barn får det stöd de behöver för sin utveckling inom ramen för förskolans uppdrag. Undervisningen kännetecknas av lek, språk samt hållbar utveckling, där barnens förmågor och intressen tas tillvara i undervisningens utformning.

Gemensamt framtagna stöddokument anger riktning för utbildningen och undervisningen inom prioriterade områden som likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer, språk, digitalisering, kultur, måltider och fysisk aktivitet.

Förväntat resultat

Utbildningen ger varje barn förutsättningar att utveckla:

- Själständighet och tillit till sin egen förmåga
- Förmåga att fungera enskilt och i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt att ta ansvar för gemensamma regler

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen fortsätta utvecklingsarbetet av övergångar från förskola till grundskola i samverkan med utbildningsnämnden.	2023-01-01	2023-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden ska genom förskoleavdelningen genomföra en behovskartläggning avseende barn i behov av särskilt stöd i syfte att identifiera utvecklings- och stödbehov hos enheterna.	2023-01-01	2023-08-31	
✓ Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska fortsätta utveckla förskolans lärmiljöer som en del i det förebyggande och inkluderande arbetet.	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Enhetens förskolors lärmiljöer pågår och är i ständig utveckling. Årstabergets förskolor har väl utvecklade dokument vad gäller lärmiljöer. Alla inköp samordnas av ateljérista och biträdande rektor i syfte att garantera likvärdigt material.			

Enhetsmål: Gruppen är en tillgång där varje barn har sin självklara plats, ges utrymme och blir lyssnad på.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Barnen i Årstabergs förskolor kan utifrån sina förutsättningar ta ansvar för sina handlingar och för miljön på förskolan.
- Alla våra medarbetare är goda förebilder och uppträder professionellt och har ett positivt förhållningssätt gentemot barn, vårdnadshavare och kollegor.

Barnen i Årstabergs förskolor ska;

-få vistas i en likvärdig förskola där våra ledord glädje, trygghet och ett lustfyllt lärande genomsyrar verksamheten.

-ges möjlighet att utveckla sin självkänsla och självständighet.

-lära sig socialt samspel och innebörden i allas lika värde.

-utifrån egen förmåga och intresse göra egna val av aktiviteter och projektarbete.

-utifrån sin egen förmåga kunna delge sina tankar och känslor till sina kamrater och visa förståelse och empati för andra.

-känna sig trygg i gruppen som individ. Alla ska få talutrymme och känna sig lyssnad på och träna att prata inför grupp på t ex samlingen.

-få delta i olika kulturers traditioner.

Analys

Alla barn ges lika möjlighet att uttrycka tankar och åsikter och har på så sätt möjlighet till delaktighet och inflytande över sin vardag. Detta möjliggörs eftersom pedagogerna arbetar metodiskt och strukturerat med grupper i gruppen. Pedagogerna använder pedagogisk dokumentation samt lärloggar för att synliggöra och lyfta barnets perspektiv.

Pedagogerna observerar barnen enskilt och i grupp, skriver dokumentationer och reflekterar över dessa med syfte att fånga in, utmana och pröva olika arbetssätt kring jämställdhet och demokrati. På bl a samlingarna och vid matsituationer får barnen möjlighet att bli lyssnade till och sedda samt öva på turtagning och ett aktivt lyssnande. På alla hemvister finns ett varierat material, utifrån läroplanens mål och intentioner, som ger en mångfald till lek och aktiviteter och där barnen själva kan göra sina val.

Pedagogerna arbetar utifrån att barnen får reflektera och diskutera med varandra om de upplevelser, aktiviteter de gjort. Detta har skapat ett större engagemang och nyfikenhet att utforska mer, lära mer hos barnen. barnen är högst involverade i sin egen utveckling vilket är positivt.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

— Ingen

Nämndmål: Invånarna har tillgång till ett rikt utbud av kultur, fritidsaktiviteter och föreningsliv

— Ingen

Beskrivning

Målet nås genom att stadsdelsnämndens enheter integrerar kultur i verksamhetens vardagliga arbete. Särskilda medel finns avsatt för detta. Tillgång till kultur spelar en viktig roll för barn och unga som skapar sin identitet. De äldre erbjuds olika kulturmöten på boenden, mötesplatser och genom sina organisationer. Förskolan är därför en given mötesplats som kan ge lika möjligheter till deltagande och skapande i enlighet med Stockholm stads kulturstrategiska program. Kulturpengen till förskolan samt stöd i hur arbetet med kultur kan utformas och utvecklas ökar förutsättningarna för att lyckas med intentionen.

Förskolan är en kulturell mötesplats där barnen får möta och själva prova olika former av kultur och skapande. Barnen i förskolan har ett varierat utbud av böcker och besöker bibliotek. Barnen möter olika former av kultur och kulturyttringar samt skapande verksamhet som integreras i undervisningen. Unga får möta kultur och prova eget skapande i stadsdelsnämndens verksamheter. Fritidsgårdar och öppna mötesplatser erbjuder besökarna ett brett utbud av kulturaktiviteter som riktar sig och är tillgängliga för alla. Fritidsgårdarna samarbetar med lokalt civilsamhälle och andra fritidsgårdar för att tillsammans erbjuda ett brett verksamhetsutbud.

Lokala föreningar har möjlighet att söka verksamhetsbidrag och bidrar på det sättet att utveckla kultur- och fritidsverksamheter i stadsdelsområdet.

Förvaltningen initierar samarbeten som utvecklar och stärker nätverk till och mellan föreningar och deras verksamheter. Bland annat planeras kulturprojekt som i samverkan med föreningar, förskolor, skolor, fritidsaktiviteter bjuder in till samverkan, synliggör aktörerna och stimulerar till samarbete.

Ett utvecklingsarbete pågår för att bygga kontaktytor och samarbeten mellan olika föreningar och verksamheter. Syftet är att utveckla och bredda deltagandet, nå nya målgrupper, öka social inkludering, minska ojämlikhet och stärka skyddsfaktorer hos barn och unga.

Vid bidragsgivning till föreningar samordnas regler och arbetssätt med stadens andra bidragsgivare för en effektivare handläggning och bättre service. Arbete pågår för att tydliggöra och utveckla regler och syfte med bidrag till föreningar samtidigt som en rättssäker process säkerställs och oegentligheter motverkas.

Utifrån Stockholms stads kulturstrategiska program, utvecklar stadsdelsförvaltningen arbetet med att inventera lokalbestånd och behov av lokaler för kultur, fritid och föreningsliv i stadsdelsområdet. Stadsdelsområdets parker är viktiga mötesplatser som ska erbjuda både aktiviteter och rekreation.

Förväntat resultat

- Kultur- och fritidsaktiviteter planeras för att nå nya målgrupper, bredda deltagandet i syfte att öka social inkludering, minska ojämlikhet och stärka skyddsfaktorer hos barn och unga.
- Kultur, fritidsaktiviteter och skapande integreras i verksamhetens ordinarie arbete.
- Barn på förskola och unga i stadsdelsnämndens verksamheter får möta och själva prova olika former av kultur och skapande.
- De äldre erbjuds olika kulturmöten på boenden, träffpunkter och genom sina organisationer.
- Boende i stadsdelsnämndens grupp- och servicebostäder får stöd i att ha en rik fritid och att kunna delta i hälsofrämjande aktiviteter utifrån sina intressen.
- Föreningar har möjlighet att söka bidrag för lokal verksamhet. samarbete med föreningar och nätverks mellan föreningar och verksamheter utvecklas.

Enhetsmål: Barnen i Årstabergets förskolor erbjuds varierade kulturaktiviteter

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla barn i Årstabergets förskolor;

- får möta och själva prova olika former av kultur och skapande.
- får ta del av de kulturarv och traditioner som enheten har.
- erbjuds en "professionell" kulturell upplevelse minst en gång per termin.
- utvecklar sin kreativitet och sin skapande förmåga med olika material och tekniker i våra ateljéer.

Analys

Vi arbetar med den egna skapande verksamheten på ett utvecklande sätt och även med olika material och tekniker. Här gör vår ateljérista ett imponerande arbete med ateljégruppen som sina främsta medspelare. Barnen har fått professionella kulturella upplevelser. Vi har tagit in teatergrupp till förskolorna under vårterminen.

Vi har också stora möjligheter att erbjuda barnen olika former av skapande. Vi har ett väl utvecklat material i våra ateljéer och har med hjälp av vår enhetsövergripande "Rörelsegrupp" även utvecklat material och kunskap kopplat till detta område.

Under detta läsår har detta fokus än mer fördjupas och utvidgas då vi valt att ha ett fokusområde som vi kallar "Estetiska uttryckssätt". Som ett gott exempel kring detta fokusområde har några arbetat kring musik, rytmik och rörelse där syftet var att barnen ska utveckla sina förmågor att kommunicera genom andra uttrycksätt, att få utveckla motoriska färdigheter, sin självkänsla och uppleva rörelseglädje. Barnen har tagit för sig och vågat

uttrycka sig mer i gruppen. Vi såg att alla barnen fick någon form av musikupplevelse genom antingen, dansen, lyssnandet, skapandet, rörelser, instrumentspelande eller läsande i faktaböcker eller bilder och filmer digitalt. De har reflekterat med hjälp av sin kropp hur musiken och instrument kan användas. Genom att trumma på sin mage eller använda kroppen till att skapa ljud på olika sätt, både med handklapp, munnen och fötterna etc. De har vidareutvecklat intresset och utforskar även vad mer som kan låta tex metallföremål, spela och försöker skapa ljud på olika sätt på allt de har sin närhet. Samlingarna har utvecklats från sjungande barn till spelande och sjungande barn. De går nu och hämtar instrument till att kompa sin egen och kompisarnas sång. De observerar varandra, härmar och samspelar i tex trummandet och dansandet.

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

— Ingen

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,3 kg CO2 per kg livsmedel				1,4 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	2023

Nämndmål: Stadsdelsnämndens verksamheter är energieffektiva och resurssmarta med en minimal klimatpåverkan

— Ingen

Beskrivning

Målet nås genom att stadsdelsnämnden arbetar utifrån stadens klimathandlingsplan samt miljöprogrammet i sitt miljö- och klimatarbete. Stadsdelsnämndens lokala miljö- och klimathandlingsplan sträcker sig fram till slutet av 2023. Stadsdelsnämnden tar med sin handlingsplan ett krafttag vad gäller miljö- och klimatfrågorna, och växlar nu upp arbetet ytterligare i och med skärpta miljö- och klimatmål.

Stadsdelsnämnden arbetar med att kartlägga verksamheternas klimatpåverkan, och tar fram strategier för hur utsläppsminskningar ska ske. De två metoder som främst används är investeringar i utsläppsminskande utrustning och beteendeförändringar. Klimatinvesteringar söks för de projekt där investering i utsläppsminskande åtgärder

inom stadsmiljöverksamhet eller verksamhetslokaler ses som den bästa lösningen. För att åstadkomma beteendeförändringar satsar nämnden på kompetenshöjande insatser i form av bland annat utbildningar i energieffektivt beteende i storkök och hållbara kontor, samt utvecklad intern samverkan om miljö- och klimatfrågor.

När upphandlingen av ny parkentreprenad görs under 2023 ska tydliga miljökrav ställas för att minska nämndens indirekta klimatpåverkan.

Verksamheter som köper in livsmedel ska genom ökad medvetenhet minska livsmedels negativa klimatpåverkan. Genom verktyget Hantera Livs och regelbunden uppföljning ska stadsdelsnämnden få ner sina utsläpp från livsmedel ytterligare under 2023. Livsmedelsinköp är stadsdelsnämndens största källa av växthusgaser.

Stadsdelsnämnden kommer att utveckla former för att inkludera civilsamhälle och näringsliv i klimatarbetet i större utsträckning. En del i detta är att arbeta med utökad medborgardialog.

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämnden har slutfört samtliga aktiviteter i den lokala miljö- och klimathandlingsplanen.
- Klimatpåverkan från konsumtion har minskat, stadsdelsnämnden är på god väg att bli en fossilbränslefri organisation och klimatanpassningsåtgärder har vidtagits.
- Avfall som uppstår tas om hand på ett resurseffektivt sätt enligt avfallshierarkin och matavfall sorteras i alla lokaler där det är möjligt.
- Stadsdelsnämndens energiförbrukning har minskat med en fjärdedel av mandatperiodens mål om en 10 procentig minskning.
- Användningen av plast och engångsartiklar har minskat.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnden ska fortsatt bidra med kunskap till förskolornas kockar om livsmedels påverkan på klimatet och biologisk mångfald.	2022-01-01	2023-12-31	
Analys Kockarnas nätverk lyfter detta varje tillfälle som är en gång i månaden. De ser över statistik som gjorts för månaden som varit. Kockarna jämför och ger varandra tips och ideér på hur de ska jobba för att utvecklas ännu mer. Stora framsteg har gjorts i enheten och likvärdigheten och samarbetet mellan kockarna har ökat. Alla kockar har fått utökad kunskap inom området.			
✓ Stadsdelsnämndens medarbetare som arbetar i tillagningskök eller mottagningskök ska gå e-utbildningen om energieffektivt beteende i storkök	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Kockarna har gått utbildningen.			

Enhetsmål: *Enheten arbetar för att stadsdelsnämnden är en fossilbränslefri organisation med minimal klimatpåverkan*

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Alla produkter och allt material är genomgångna och uppfyller normen för en kemikaliesmart förskola nivå 2.
- Alla nyinköp görs och säkerställs av ledningen så att normen uppfylls.
- Minimerar material av plast och teflon i våra kök.
- Matsvinnet i enhetens kök minskar.
- Barnen deltar i återvinning och sopsortering på alla förskolor.

Analys

Vi har kommit långt i detta arbete och har än mer involverat och engagerat barnen då vi arbetat mer aktivt mot Agenda 30 med hjälp av vårt fokusområde kring Hållbar utveckling.

Många pedagoger uppskattar att vi lyser på detta viktiga område och involverar och lär barnen så mycket som möjligt som de kan ta med sig för att kunna påverka så att vi skapar ett mer hållbart samhälle.

I övrigt arbetar kockarna hela tiden medvetet för att utveckla kunskapen om klimatsmarta livsmedel och arbetsätt samt minska matsvinnet.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Arsmål	KF:s årsmål	Period
— Andel inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning					88	88 %	2023
— Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel					70 %	70 %	2023

Nämndmål: Stadsdelsnämnden bidrar till en god livsmiljö och har giftfria verksamheter

— Ingen

Beskrivning

Målet nås genom att arbeta systematiskt med verktygen Chemsoft och Byggvarubedömningen. Under 2023 ska arbetet med de båda verktygen utvecklas, i syfte att vässa arbetet.

Vidare nås målet genom att växla upp arbetet med skadlig påverkan från livsmedelsinköp. Stadsdelsnämnden ska undersöka orsaker till att nämnden historiskt sett haft svårt att nå målen för ekologiska livsmedel, samt se över möjliga lösningar för bättre måluppfyllelse framöver. Till detta hör också arbetet med att utveckla strategier för miljö- och klimatsmarta inköp av livsmedel inom äldreomsorg och social omsorg - där förskoleavdelningens lyckosamma arbete under de senaste åren fungerar som modell.

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämnden bidrar i möjligaste mån inom nämndens rådighet till att minska buller, dålig luft och förorenat vatten i stadsdelsområdet.
- Verksamheterna arbetar systematiskt med att fasa ut skadliga kemikalier bland förbrukningsprodukter.
- Stadsdelsnämnden har en plan som följs för att bygg- och anläggningsprojekt följer kraven i Byggvarubedömningen.
- Det finns ett systematiskt arbete för att öka andelen inköpta ekologiska livsmedel och animalier som har krav på djurskydd samt restriktiv antibiotikaanvändning ökar inom stadsdelsnämndens alla verksamheter som köper in livsmedel.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Stadsdelsnämndens förskoleenheter ska genomföra åtgärder för att bibehålla nivå 2 samt arbeta för att uppfylla kraven i nivå 3 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola.	2022-01-01	2023-12-31	
<p>Analys Vi har nått nivå 2 för länge sedan och har bara material som är godkända. Samtliga inköp görs via bitr. rektorer och artillerista som säkerställer att inköpen är kemikaliesmarta.</p>				

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

— Ingen

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

— Ingen

Nämndmål: Stadsdelsnämnden bedriver verksamheterna inom tilldelad ekonomisk ram

— Ingen

Beskrivning

Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget. Styrning och uppföljning ska vara tydlig. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten. Enheterna följer regelbundet upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertialrapporter.

Nämndens lokalförsörjningsplan tas fram i samband med Underlag för budget 2024-2026. I lokalförsörjningsplanen slås nämndens långsiktiga arbete med lokaler fast, i syfte att tillgodose verksamheternas krav på ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler. Inriktningen framåt är att hyra lokaler av stadens fastighetsägande bolag. Under 2023 kommer nämnden att öppna en ny förskola om sex avdelningar i kvarteret Zachrisberg nära Årstabergs pendeltågsstation.

Förväntat resultat

- Verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.
- Stadsdelsnämnden hyr lokaler som är ändamålsenliga och kostnadseffektiva

Enhetsmål: Enheten bedriver verksamheten inom sin ekonomiska ram.

■ Uppfylls inte

Förväntat resultat

- Verksamheten bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.
- Alla platser är fyllda för att säkra intäkter.
 - Budgeterade nettokostnader hålls inom beräknade intäkter.
 - En budget i balans gagnar en god kvalitet i verksamheten.

De intäkter förskolepengen ger täcker inte längre de ökade kostnader som är för t ex Skolplattformen, ökat antal Bibass-barn, löneökningar, ökade mat- och lokalkostnader etc.

Om inte statliga medel tillkommer kommer detta att medföra att övriga mål inte kommer att kunna nås, både gällande kvalitet, förskoleundersökningen, barngruppernas storlek samt andelen förskollärare.

Analys

Barntappet och landets höga inflation påverkar vårt ekonomiska resultat i negativ riktning. Vidare påverkas enheten av oerhört höga vikariekostnader på grund av hög sjukfrånvaro som pågått under hela året.. Det är en utmaning då de förväntningar som finns inte alltid rimmar mot givna förutsättningar. Som rektor är det ett ständigt pågående arbete att arbeta med bemanning och organisation så att resurserna används på bästa möjliga sätt.

De intäkter vi har från förskolepengen täcker inte de ökade kostnader vi har från Skolplattformen, ökat antal Bibass-barn, löneökningar, lokalkostnader och för att inte glömma

de ökade matkostnaderna. Vi har inte lyckats hålla den uppsatta budgeten för i år och går mot ett större underskott.

Vi har och kommer fortsätta att lägga stor vikt på den höga sjukfrånvaron och arbeta med förebyggande arbetsmiljö. Vi kommer att se över de höga vikariekostnaderna och arbeta för en organisation där vi kan minska vikariekostnader och få ner sjukfrånvaron.

Vi har börjat och kommer fortsätta att se över bemanning och arbeta med grundbemanning kontra barnantal.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2022	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Sjukfrånvaro 	9,9 %	10 %	9,9 %		9 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023
  Sjukfrånvaro dag 1-14 	4,8 %	4,3 %	4,8 %		3,5 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2023

Nämndmål: Stadsdelsnämnden är en attraktiv arbetsgivare och har en god arbetsmiljö

— Ingen

Beskrivning

Stadsdelsnämnden kommer utifrån arbetsgivarperspektivet att ha fokus inom områdena; anställningar, arbetsmiljö, kompetensförsörjning samt chefsuppdrag och ledarskap.

Goda och trygga anställningsvillkor där medarbetares anställningsform är tillsvidareanställning på heltid är normen vid nyanställningar. Rekryteringsprocessen säkerställer att rekrytering sker kompetensbaserat och i linje med verksamhetens kompetensförsörjningsplan och bemanningsstrategi.

Systematiskt arbete inom arbetsmiljöområdet är ett prioriterat område för att medarbetare och chefer ska ha en god arbetssituation och förutsättningar att nå ett gott arbetsresultat. En god arbetsmiljö och ett närvarande ledarskap ska säkerställas genom balans mellan uppdrag och resurser, samt ett rimligt antal medarbetare per chef. För skyddsombud och chefer hålls gemensam utbildning i grundläggande systematiskt arbetsmiljöarbete regelbundet.

Att arbeta främjande och förebyggande med friskfaktorer för att sänka sjukfrånvaron och

skapa en god social och organisatorisk arbetsmiljö är prioriterat. Friskvård är en viktig del inom arbetsmiljöarbetet för att skapa förutsättningar för medarbetare att må bra. Som personalförman kan medarbetare i stadsdelsnämnden ta ut friskvård på arbetstid när arbetet och verksamheten så tillåter. Förvaltningen arbetar systematiskt med kort- och långtidsfrånvaro enligt den rehabiliteringsprocess som är gemensam för staden.

Under perioden augusti – november utför alla enheter arbetsmiljöronder som även inkluderar ett avsnitt rörande årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Resultatet av den årliga uppföljningen summeras på avdelnings- respektive nämndnivå och följs upp i samverkansgrupper tillika arbetsmiljökommittéer. Resultatet analyseras och eventuella åtgärder som är gemensamma för en stor del av stadsdelsnämnden samordnas.

Ett aktivt strategiskt kompetensförsörjningsarbete utifrån uppdrag och mål är fortsatt prioriterat för att utveckla, behålla samt rekrytera verksamhetskritisk kompetens. Varje verksamhet planerar kompetensutvecklingsinsatser och för att bibehålla en kontinuitet i verksamheten och stärka försörjningen av chefer och nyckelkompetenser är det även viktigt med en strategisk successionsplanering. Inom äldreomsorgen kommer den genomförda kartläggningen av formell kompetens ligga till grund för vidare utvecklingsinsatser för att säkerställa kompetensbehovet på kort och lång sikt. Vid rekrytering av chefer är det även viktigt att de fem kompetenserna i stadens chefsprofil är vägledande i rekrytering och urval.

Chefsuppdraget kräver ett tydligt och utvecklingsinriktat ledarskap där en helhetssyn kopplat till mål och resultat kan förmedlas till medarbetarna. Ledarskapet ska vara präglad av tillgänglighet, kommunikation, tillit och mod. Chefer ska stöttas och stärkas i detta för att på bästa sätt kunna leda sin verksamhet och i det uppmuntra medarbetare att omsätta idéer och förslag i konkreta verksamhetsförbättringar med stockholmarnas fokus.

Chefer som är nya i sin chefsroll, genomgår chefsintroduktion för att få en god grund till vad som förväntas i uppdraget kopplat till personalansvar och att vara arbetsgivarföreträdare. Utvecklingsinsatser för chefer kan även ske genom stadens chefsutvecklingsprogram och upphandlade insatser.

Förväntat resultat

- För de anställningar som ingås ska normen vara tillsvidareanställning på heltid.
- Stadsdelsnämnden har en god systematik inom arbetsmiljöarbetet.
- Planering av kompetensförsörjning sker utifrån verksamhetens uppdrag och mål.
- Nya medarbetare och chefer får en god introduktion i uppdraget.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnden tillsammans med förskoleenheterna ska fortsätta utveckla arbetet med förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare inom ramen för det ordinarie arbetsmiljöarbetet.	2022-01-01	2023-12-31	

Enhetsmål: Enheten är en god arbetsgivare och har en god arbetsmiljö.

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

- En tydlig organisation.
- Ett proaktivt arbetssätt.
- Verktyg och rutiner för arbetsmiljöarbetet görs kända i organisationen, bl a genom arbetsmiljögruppen.
- Medarbetare har kunskap om och är delaktiga i innehållet i enhetens VP.
- Alla har läst och arbetat med handlingsplanen för förbättrad arbetsmiljö för fsk och bsk.
- En genomarbetad och god introduktion för nya medarbetare.
- Medarbetarsamtal mellan chef och medarbetare lägger grund för en god kommunikation och ömsesidiga krav och förväntningar.
- Ledning och skyddsombud uppmärksammar tidiga signaler för att förebygga ohälsa.
- Ett genomtänkt hälso-och arbetsmiljöarbete i samarbete med skyddsombud och arbetsmiljögruppen utvecklas.
- Ledningen använder de verktyg stadsdelen, staden och företagshälsovården tillhandahåller för att förebygga och sänka sjukfrånvaron.
- Öppen och god dialog mellan ledning och medarbetare.
- Intresset för utbildning och kompetensutveckling ökar.
- Vårt systematiska kvalitetsarbete bidrar till ökad kvalitet i verksamheten och vidgat lärande för barnen.
- Arbetsmiljöarbetet leder till en hälsosam arbetsmiljö med friskare och gladare medarbetare.
- Fler medarbetare utnyttjar friskvårdsbidraget.
- Sjukfrånvaron minskar.
- Minskad personalomsättning.

Analys

I och med årsskiftet gick föregående rektor i pension och en ny rektor kom till enheten. Detta gjorde att enheten "svajade" till lite på olika sätt. Ledningen var nya för varandra och det som en gång varit, var inte längre detsamma. Den tydliga strukturen och organisationen sviktade lite. Vem gör vad, vilka roller osv. Från höstterminens början slutade en av de två biträdande rektorerna vilket ytterligare påverkade organisationen. Ny biträdande rektor tillträdde en bit in på hösten och höstterminen har därför präglats av att sätta roller, fördela arbete osv. Detta pågår till viss del fortfarande. Men det finns en väl upparbetad struktur och organisation som verksamheten trots allt vilar på.

Det har varit och är en hög sjukfrånvaro i enheten som har hållit på under hela året. Detta påverkar verksamheten negativt både ekonomiskt och arbetsmiljömässigt. Medarbetarnas ork och motivation frestar på vilket gjort att ledningen har prioriterat detta arbete. Hälsosamtal har genomförts och vissa rutiner för när man är frånvarande har förtydligats och förbättrats vilket har visat ge en viss effekt.

Detta är och kommer vara ett prioriterat arbete att vända den nedåtgående spiralen och hitta

medarbetarnas motivation och ork så sjukfrånvaron går ner och att medarbetare stannar på förskolan. Att kommunicera kring arbetsmiljöfrågor på alla enhetens olika forum har och kommer fortsättningsvis bli en viktig del i arbetet. Att lyssna på signaler från medarbetarna och agera därefter.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

— Ingen

Nämndmål: Stadsdelsnämnden har en hög beredskap i alla verksamheter

— Ingen

Beskrivning

Målet nås genom att stadsdelsnämnden utför ett genomgripande arbete för att identifiera och analysera viktiga och samhällsviktiga verksamheter och processer. Stadsdelsnämndens kris-, kontinuitets- och beredskapsarbete är samordnat så att de hänger ihop, är effektivt och känt för de som berörs. Kunskapshöjande insatser inom krisberedskap och civilt försvar genomförs i stadsdelsnämndens verksamheter. Arbetet med krisstödsorganisation fortsätter, i syfte att ge stadsdelsområdets invånare stöd vid kriser. Stadsdelsnämnden avsätter resurser för att implementera de lokala tillämpningsanvisningarna för informationssäkerhet. Stadsdelsnämndens beredskap att hantera kriser och samhällsstörningar stärks genom ett systematiskt planeringsarbete samt övning.

De lokala anvisningarna för informationssäkerhet ska implementeras och alla medarbetare ska känna till hur nämnden arbetar med informationssäkerhet och dataskydd. Detta sker bland annat genom att de obligatoriska utbildningarna genomförs för samtliga medarbetare och genom det nätverk av informationssäkerhets- och dataskyddsambassadörer som finns på förvaltningen.

Förväntat resultat

- Stadsdelsnämndens verksamheter har en hög beredskap inför kommande kriser.
- Risk- och sårbarhetsanalysen är genomarbetad, dynamisk och välkänd för relevanta funktioner.
- Samhällsviktiga verksamheter och de verksamheter som är av vikt för dessa har en kontinuitetsplan som är övad.
- Stadsdelsnämnden har tre permanenta trygghetspunkter.
- Nödvändig information om dataskydd och informationssäkerhet har nått och är begriplig för samtliga medarbetare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Alla medarbetare ska genomgå de obligatoriska utbildningarna om dataskydd och informationssäkerhet	2023-01-01	2023-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys Samtliga medarbetare har gått utbildningen på APT.			
! Samtliga chefer ska genomgå utbildningen i informationssäkerhet och dataskydd som är framtagen för målgruppen	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Då vi har en ny biträdande rektor i enheten har alla ej genomfört utbildningen ännu.			
✓ Samtliga verksamheter ska ta fram en beredskapspärm där rutiner för krishantering ska finnas	2023-01-01	2023-12-31	
Analys Förskolan har god beredskap. Ett utvecklingsarbete pågår för förskolornas krispärmar på övergripande nivå i hela stadsdelen 2024.			
! Stadsdelsnämndens verksamheter som bedöms vara samhällsviktiga eller är av vikt för dessa ska ha en uppdaterad kontinuitetsplan som är övad	2023-01-01	2023-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Investeringar

Medel för lokaländamål

Övrigt

Systematiskt kvalitetsarbete

Redovisning av synpunkter och klagomål

Uppdelning	Klagomål/synpunkter/kategorier	Utfall T1	Utfall T2	Utfall VB	Totalt ack. Utfall	Sammanfattning och planerade åtgärder
Beröm	Antal beröm					
Från vem har klagomål, synpunkt eller avvikelser inkommit?	Annan (t.ex. okänd)					
	Medarbetare/verksamhet inom förvaltningen					
	Närstående (anhörig, god man, etc.)					
	Samverkanspart (ex annan förvaltning, Region Stockholm, Polis)					

Uppdelning	Klagomål/synpunkter/kategorier	Utfall T1	Utfall T2	Utfall VB	Totalt ack. Utfall	Sammanfattning och planerade åtgärder
	Skolinspektionen					
	Vårdnadshavare					
Vad gällde klagomålet, synpunkten eller avvikelser?	Annat (ange vad i rapporteringsvyn)					
	Bemanning (Kontinuitet, vikarieanskaffning)					
	Bemötande					
	Beslut (missnöje, avsaknad av beslut, ej kommunicerat etc.)					
	Brister i information (utebliven info, obegriplig info, etc.)					
	Brister i rutiner/utförande av insats eller verksamhet					
	Fråga/idé					
	Fysisk inne- eller utemiljö (ej städad, avsaknad av material etc.)					
	Hantering av personuppgifter					
	Kompetens					
	Kränkande behandling					
	Mat och måltider					
	Teknik, verksamhetssystem och IT-relaterade frågor					
	Tillgänglighet (öppettider, telefontider, fysisk miljö)					
	Utebliven/försenad insats eller aktivitet					
Återkoppling	Antal klagomål där återkoppling har lämnats					
Åtgärder	Antal klagomål där åtgärder vidtagits					

Vi följer upp de synpunkter/ klagomål som kommer från vårdnadshavare. Dessa följs upp på olika sätt beroende på vad klagomålet handlar om, antingen via mail, telefon eller fysiska möten.

Vi har inte använt oss av denna tabell, men kommer att skapa rutiner för att i fortsättningen använda oss av den.

Övrigt